

de mens.^{uvv}.nu magazine

januari - februari - maart 2016 | 5de jaargang nr. 1
Verschijnt driemaandelijks

**“Ik ben nog altijd
wie ik ben”**

**Riadh Bahri is blij dat hij de zin
van het leven nog niet
heeft gevonden**

**Jonas Geirnaert
over jongeren en
engagement**

vrijzinnig humanistisch tijdschrift
voor iedereen

de mens.^{uvv}.nu
is vrijzinnig humanistisch

deMens.nu – Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw

federaal secretariaat

Brand Whitlocklaan 87 bus 9
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
T 02 | 735 81 92
F 02 | 735 81 66
info@deMens.nu
www.deMens.nu

hoofdredactie

Anne-France Ketelaer
Marina Van Haeren

redactie

Franky Bussche
Yvan Dheur
Liza Janssens
Valerie Meyvaert
Nils Van den Bergh
Ellen Vandevijvere
Sarah Van Gaens
Jean-Marie Vanhaelewijn

eindredactie

Nils Vandevijvere
met dank aan: Anne Verledens

lay-out

GrafiekGroep

foto cover

© Jeroen Vanneste

deMens.nu Magazine is een gratis vrijzinnig humanistisch tijdschrift dat vier keer per jaar verschijnt. De redactie van *deMens.nu Magazine* is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de door derden geleverde artikels.

Onder auspiciën van de Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw.

Lid van de Unie
van de Uitgevers van
de Periodieke Pers

Conform de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (8 december 1992) delen wij je mee dat een aantal van je persoonsgegevens opgenomen worden in ons adressenbestand. DeMens.nu zal, als houder van dit bestand, je gegevens verwerken in het kader van volgend doel: verspreiden van publicaties en interne communicatie.

Op schriftelijk verzoek, gericht aan mevrouw Marina Van Haeren, algemeen directeur, Brand Whitlocklaan 87 bus 9 te 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe, kan je een overzicht krijgen van de door deMens.nu over je opgeslagen persoonsgegevens. Onjuiste gegevens verbeteren wij op je verzoek.

Reacties op dit nummer kan je steeds doormailen naar info@deMens.nu. Deze worden, na overleg en goedkeuring door de redactieraad, geplaatst op de website bij de rubriek Reacties van het desbetreffende *deMens.nu Magazine*.

Je kan je gratis abonneren op deMens.nu Magazine.

Hoe? Stuur een mailtje naar info@deMens.nu

OF stuur een brief naar deMens.nu-UVVvzw
Brand Whitlocklaan 87 bus 9
1200 Sint-Lambrechts-Woluwe

Met vermelding van je naam en adres.

Zin in de e-gazet?

Zin in de e-gazet, de digitale nieuwsbrief van deMens.nu? Surf dan snel naar onze website en schrijf je in!

Volg ons op

REBEL!

Voor de vrijzinnig humanistische levensbeschouwing vormt een gezonde dosis rebelle een positief gegeven. Als emancipatiegerichte levensbeschouwing stellen we zaken in vraag en wordt het zelfbeschikkingsrecht van het individu centraal gesteld. Hierdoor rebelleerde men wel eens tegen de gevestigde orde en bepaalde geloofsovertuigingen die hun moraal wilden opleggen aan iedereen. De positieve impact van rebelle vormt in dit magazine de rode draad in ons dossier.

foto © Isabelle Patée - Otherweyes

In 2016 bestaat de Unie Vrijzinnige Verenigingen - het huidige deMens.nu - vijfenveertig jaar als vzw. Voor de vrijzinnigheid blijft het een opdracht om het vrij onderzoek te vrijwaren en dankzij het wetenschappelijk onderzoek een leefbaarder wereld na te streven en vernieuwende initiatieven te nemen. Vrijzinnig humanisten promoten als erfgenamen van de Verlichting het kritisch denken en hanteren het principe van vrij onderzoek, dat geformuleerd werd door de Franse wiskundige Henri Poincaré:

*Het denken mag zich nooit onderwerpen,
noch aan een dogma,
noch aan een partij,
noch aan een hartstocht,
noch aan een belang,
noch aan een vooroordeel,
noch aan om het even wat,
maar aansluitend aan de feiten zelf,
want zich onderwerpen betekent het einde van alle denken.*

Deze humanistische waarden en principes zijn nooit vanzelfsprekend en gelden niet automatisch. Zij moeten blijvend verdedigd worden. Dit bleek nog des te meer met de recente terroristische acties, waarbij opnieuw talrijke willekeurige, onschuldige slachtoffers vielen. De vrijzinnig humanistische gemeenschap blijft dit soort denken en bijhorend geweld ten diepste betreuren, en betuigt met grote droefheid en bezorgdheid haar oprechte medeleven en steun aan alle slachtoffers en nabestaanden, waar dan ook ter wereld.

Ook in 2016 kunnen onze lezers genieten van een aantal nieuwigheden in ons deMens.nu Magazine. In de rubriek 'Achter de schermen' komen pioniers uit de eerste huizenvandeMens aan bod. Naar aanleiding van de verjaardag wordt de rubriek 'de mening' vervangen door de rubriek 'Tijdloos' waarbij een 'jongere' en een 'oudere' vrijzinnig humanist hun mening over een vrijzinnig item formuleren.

Veel leesplezier!

Franky Bussche

inhoud

17

8

13

6

**Een vrijzinnig
humanistisch
magazine voor
iedereen**

Dit magazine bevat een toegankelijke mix van luchtige en diepgravende artikels over eigentijdse onderwerpen die verband houden met vrijzinnig humanisme.

Vrijzinnig humanisten geloven in de mens en plaatsen die centraal

De verantwoordelijkheid voor zin en moraal ligt voor vrijzinnige humanisten bij de mens. We bepalen zelf hoe we ons leven zin geven in het hier en nu, en dat doen we met respect voor de keuze van anderen en voor de natuur. We streven daarom ook naar een warme en solidaire democratische samenleving waar elk individu zich ten volle kan ontplooiën. Hoewel iedereen anders is, zijn we gelijkwaardig en moeten we onszelf kunnen zijn.

Vrijzinnig humanisten kijken kritisch naar de wereld en naar zichzelf

We aanvaarden niet zomaar wat anderen zeggen, maar oordelen zelf wat goed is en wat slecht. Dé waarheid bestaat immers niet en dus kan niemand die opleggen. Daarom stellen we alles in vraag tot we nieuwe inzichten hebben. Het is onze ultieme vrijheid: het mogen veranderen van mening.

Vrijzinnig humanisten zijn een bont allegaartje

Jong en oud, rijk en arm, uit alle hoeken van de wereld... We geven allen zelf zin aan ons leven en maken er samen het beste van. Hier en nu en met vertrouwen in de toekomst.

DeMens.nu Magazine is er voor vrijzinnig humanisten, maar ook voor iedereen die zich betrokken voelt bij onze samenleving en zeker ook voor nieuwsgierigen!

- 6 Markant**
Eetbaar water en gevaarlijke selfies
- 8 Onderhuids**
"Ja, je suis Charlie, maar geen zeven dagen op zeven"
interview met journalist Riadh Bahri
- 13 Achter de schermen**
Freddy Boeykens, directeur provincie Antwerpen, over
vrijzinnig humanistische afscheidsplechtigheden
- 14 Jong.nu**
Jonas Geirmaert heeft de indruk dat het wel goed zit
- 17 Tijdloos, twee generaties
vrijzinnigen aan het woord**
Wendy Serraris en Getjie Henderick over hoe zij
het vrijzinnig humanisme leerden kennen
- 18 Een bank vooruit**
Leerkracht Els Hoogstoel over lesgeven over
vluchtelingen
- 19 Column Raf Walschaerts**
Wout
- 20 Wetenschappelijk onderzocht**
Levensende in rusthuizen
- 22 Ingezoomd**
HuisvandeMens Halle viert zijn tiende verjaardag!
- 24 Vrijwilligers van bij ons**
De diverse bende van Hujo
- 26 Vrijzinnige barometer**
(Hoe) zal de vrijzinnigheid verder gefinancierd worden?
- 27 Breinpijn**
Win de dvd: *Ik levensbeschouw jou*
- 28 Van de bovenste plank**
Van *Le Tout Nouveau Testament* tot *Spinoza* en
Djihad
- 30 Actua**
Nieuwsjes en activiteiten
- 34 Column Marleen Temmerman**
Vergrootwoordjes
- 35 Levenskunst**
Wat mij gelukkig maakt
- 36 Er is een huisvandeMens in je
buurt**

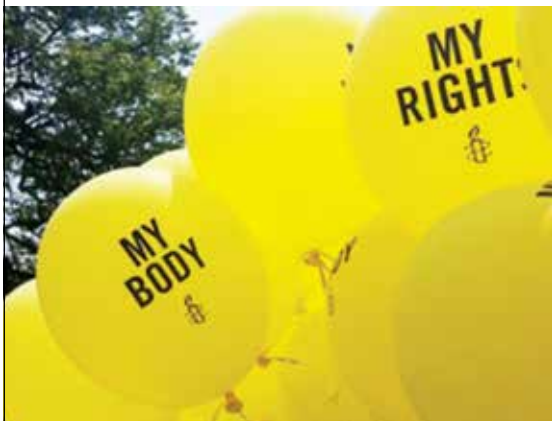
Vrijzinnig humanisme Jongeren eerst! Gedachten zijn vrij Wetenschap Hersenvoer

mar★ kant.

Markant bundelt merkwaardige, opzienbarende en grappige artikels uit de media.

Liza Janssens

Spijt komt na de zonde

Althans zo luidt een van de vele wijze leuzen. Dit is echter niet het geval bij abortus. Uit onderzoek van het Bixby Center for Global Reproductive Health in San Francisco blijkt dat maar liefst 95 procent van de vrouwen die voor een abortus kozen, dat achteraf de juiste beslissing vinden. Men ondervroeg 670 vrouwen met verschillende sociale achtergronden, die vanuit uiteenlopende redenen hun zwangerschap lieten onderbreken. En hoewel deze beslissing voor 53 % zwaar viel en slechts voor 26 % een gemakkelijke keuze was, vond de overgrote meerderheid dat het wel de juiste beslissing was. Bron: weekend.knack.be

Hiermee is het spijt-argument van het anti-abortuskamp ontkracht.

Selfies kosten in 2015 meer levens dan haaien

Selfies zijn een echt fenomeen geworden in de wereld van de fotografie. Leuke of gekke zelfportretjes nemen is echter niet altijd zonder risico. Een stapje verkeerd en je valt de trap af of het dal in. Een leuk kiekje met een wilde beer op de achtergrond, is evenmin risicool. In 2015 overleden er elf mensen tijdens het maken van hun selfie, terwijl er slechts acht stierven ten gevolge van een haaienaanval. Bron:

DeMorgen

Je denkt dus best twee keer na voor je die selfie neemt.

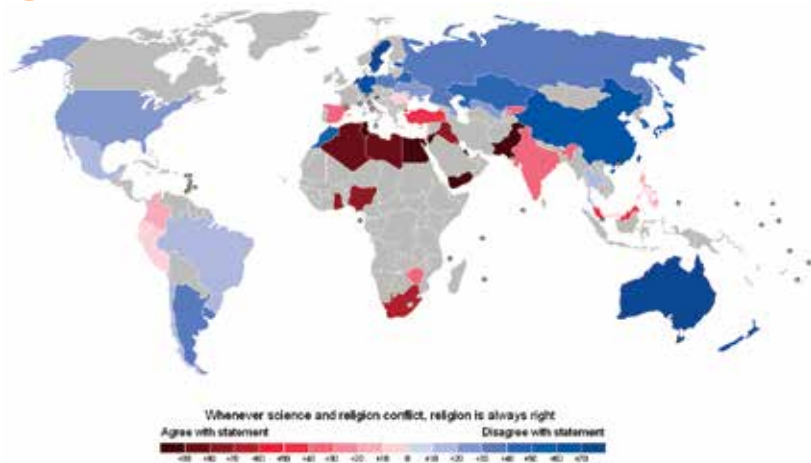
De zeer erg langzame dood

Met zeven krachtige telescopen werden acht jaar lang 200.000 sterrenstelsels in verschillende golfengtes bestudeerd. De vaststellingen zijn onrustwekkend: het heelal is aan het aftakelen. De sterrenstelsels produceren bijna twee keer minder energie dan twee miljard jaar geleden en het blijft afzwakken. Het einde van het heelal is echter nog niet voor de nabije toekomst en men weet ook niet exact voor wanneer. Verder onderzoek is nodig. Bron: dereductie.be

Niets is dus oneindig, ook het universum niet.

Blind vertrouwen in geloof

Het *World Values Survey* laat zien hoe wetenschap en religie nog vaak op gespannen voet leven. In het onderzoek ging men na hoe men staat tegenover de stelling "Wanneer wetenschap en religie elkaar tegenspreken, heeft religie gelijk". Daaruit blijkt dat men in de VS het er meer oneens dan eens mee is. In ontwikkelingslanden echter, verkiest men nog steeds de religieuze antwoorden boven de wetenschappelijke. In China plaatst men wetenschap dan weer ver boven religie. Niet alle landen van de wereld werden hierover echter bevraagd. Bovendien slopen er vertaalfouten in het onderzoek, waardoor de resultaten van Spanje en Marokko het tegenovergestelde beeld geven. Bron: *brilliantmaps.com*

Hoe dan ook is er voor vrijzinnig humanisten nog wel wat werk aan de winkel.

Eetbaar water

Een Brita-kan, herbruikbare waterflessen van Bobble of Dopper... Er worden heel wat alternatieven bedacht om duurzaam drinkwater te bottelen. Het grote probleem zijn immers de milieubelastende plasticflessen, waarvan er in de VS alleen al maar liefst 50 miljard per jaar gebruikt worden. Maar het kan nog beter; wat dacht je van watercapsules? Kicking Rocks ontwikkelde een membraan van calciumchloride en zeewier dat men rond een bevroren bal water plaatst. Het vormt een eetbare capsule die je nadien gewoon leegzuigt of mee opeet met het water. Bron: *Knack.be*

Een ware ecologische revolutie!?

Atheïsten zijn intelligenter

Aan de Universiteit van Rochester stelde men vast dat er een negatief verband bestaat tussen intelligentie en religiositeit. Dit negatieve verband is sterker voor religieus geloof dan voor religieus gedrag. In de analyse van drieëntwintig studies, vond men in slechts twee gevallen een significant positief verband. Volgens de onderzoekers schikken intelligente mensen zich minder snel en daardoor weerstaan ze beter religieuze dogma's. Intelligente mensen hebben eerder een analytische denkstijl, wat het religieuze denken ondermijnt. Bovendien zijn een aantal functies van religiositeit ook eigen aan intelligentie, zoals zelfregulering en gehechtheid. Daarom hebben intelligente mensen minder nood aan religie. Bron: *medicaldaily.com*

En dan geven we nu onszelf een dikke pluim en lopen met geheven hoofd verder!

**“Ja,
je suis Charlie,
maar geen
zeven dagen
op zeven”**

Interview met Riadh Bahri

Riadh Bahri is een jonge journalist bij het VRT journaal. Behalve dat hij regelmatig reportages maakt waarbij hij graag zoekt naar pakkende verhalen van gewone mensen, kwam hij vorig jaar zelf met een pakkend verhaal naar buiten: hij overwon een depressie. Depressief zijn is als jongere niet vanzelfsprekend om toe te geven. Evenmin vanzelfsprekend blijken zijn achtergrond en familiegeschiedenis. Zijn zus stierf op jonge leeftijd aan kanker en de definitie van ‘gezin’ zag er als kind helemaal niet uit zoals hij had gewild. We spreken af in het huisvandeMens Brussel voor ons diepte-interview en zoeken naar de mens achter de journalist.

Ellen Vandevijvere - foto's © Jeroen Vanneste

Vrijheid als hoogste goed

Waarin vind je dat iedereen vrij moet zijn?

Ik heb het niet zo voor betutteling of voor beperkingen van vrijheid. Maar uiteindelijk zijn we hier in België al redelijk vrij denk ik. We zijn toch vrij om te gaan en te staan waar we willen, vrij om te geloven wat je wil, om te gaan met wie je wil of onze seksuele voorkeur te belijden zoals je wil.

Er zijn natuurlijk nog taboes. Maar tegelijk zijn er ook mensen die overtuigd zijn dat je over alles moet kunnen spreken. Terwijl dat niet per se hoeft.

De aanslag op Charlie Hebdo is nu intussen bijna een jaar geleden. Vlak na de feiten had iedereen de mond vol van vrijheid van mening. Hoe ervaar jij dit intussen?

Tja, we zijn allemaal ‘Je Suis Charlie’ he. Ik vind die hele discussie en de vrijheid van mening complex, omdat iedereen- mezelf inclusief - meteen van de daken wil schreeuwen: “Ja, dat moet.” En “Ja, het is fout om er negatief op te reageren”. Maar soms denk ik: moet je per se overal je mening over willen zeggen, ook al kan je dat?

Ik ben het type dat vindt dat de openbare omroep een bepaalde missie in de maatschappij heeft, namelijk burgerzin bijbrengen bij de mensen en de democratie bewaken. Maar dit hoeft niet censuur te betekenen. Je kan je alleen wel afvragen of je dan ongenueerde onzin, xenofobie of racisme moet uitzenden, puur omdat

het sommige mensen hun mening is. Wat brengt dat bij? Daarom vind ik cartoons tekenen over de profeet Mohamed een lastige kwestie. Soms heb ik het gevoel dat we zo hard hameren op onze vrijheid, dat alles moet mogen en kunnen, dat we soms ook vergeten dat die vrijheid ook andere mensen kan kwetsen. Ja, je suis Charlie, maar geen zeven dagen op zeven. En dat heeft te maken met empathie, niets met censuur.

Waarover ben je ooit van mening veranderd?

Vorig jaar kampte je met een depressie. Daarin ben je niet alleen. Wat moeten we doen om de druk die we elkaar opleggen te verminderen?

Het lijkt of je continue gedwongen wordt om een bepaald beeld van jezelf te presenteren. Daar draagt de sociale media natuurlijk rijkelijk aan bij. Het zou zinvol zijn om op één of andere manier jongeren te leren over hun gevoelsleven te spreken. Jongeren hebben niet de fundamentele begrippen van hoe omgaan met verlies, verdriet, verdrukking, relaties. Sommige dingen moet je al doende te weten komen, maar het zou er zeker toe bijdragen dat veel mensen uit dat straatje blijven van mentale problemen of van depressies. Het klinkt wel geitenwollensokkenachtig, maar praten helpt echt wel. Ik liep als jongere school in een leefschoon en daar moesten

“Soms wil ik ook wel eens naar boven kijken, een weesgegroeetje doen, en me achteraf beter voelen”

we echt over alles praten. Maar de voorbije jaren was ik dat helemaal verleerd. Het voelt nog altijd raar om ervoor uit te komen, alsof ik me ervoor moet verontschuldigen.

Heeft het outen van je depressie vorig jaar van jou een ander mens gemaakt?

Ik ben nog altijd wie ik ben. Ik heb alleen geleerd vanuit therapie om bepaalde valkuilen die mij slecht kunnen doen voelen, te vermijden. Ik heb nu een gereedschapskist waarmee ik mijn persoonlijkheid beter kan beheren. Vroeger was ik een ongeleid projectiel dat zich afzette op mijn persoonlijkheid en dat langs alle kanten zwalpte. Tot ik dan fundamenteel botste. Het is wel een proces van vallen en opstaan. Je moet daar zeer bewust mee omgaan.

Je zus die op jonge leeftijd overleed, als homo opgroeien met een autoritaire vader, het gevecht tegen een depressie... Het leven is voor jou verre van vanzelfsprekend geweest. Wat was voor jou een grootste kantelpunt in je leven dat je steeds meedraagt en je vooruit helpt?

De dood van mijn zus. Mensen kijken daar natuurlijk raar van op als ik dat zeg. Ze was achttien jaar en ik ongeveer vijftien toen ze stierf. We zijn nu meer dan tien jaar verder, en ik kan in mijn leven geen mooier en fundamenteeler moment bedenken, dan die avond dat ze overleed. Omdat het eigenlijk een enorm voorrecht is om als jongeling zo vroeg geconfronteerd te worden met de essentie van het leven. Namelijk graag zien, afscheid nemen en sterven. Ik weet nog dat de hele familie rondom haar stond, pratend met elkaar. Ik zat daar helemaal in mijn eigen wereldje, in het midden van die halve cirkel, met mijn chocomelk, terwijl mijn zus lag te sterven. En achteraf gezien had dit iets magisch. In de jaren nadien, slaagde ik erin om alles wat ik meemaakte of beslist heb, terug te brengen

naar dat ene moment en te beschouwen als een gevolg daaruit. Als dit niet gebeurd was, had mijn leven er totaal anders uit gezien. Dan had ik misschien een andere school gekozen, andere vrienden ontmoet, of andere studies gevolgd.

Het zou mooi zijn als iedereen dit zo kan bekijken, maar niet iedereen kan dat. Mijn moeder bijvoorbeeld kan dit absoluut niet. Als ik dit tegen haar zeg, verklaart ze me zot. Een kind verliezen is dan ook afschuwelijk.

Eén voor allen, allen voor één.

Je wordt vaak naar voren gebracht als spreker bij morele hangijzers. Voel je het als een morele verplichting om deel te nemen?

Je zoekt als jonge journalist een beetje je voetafdruk bij een bepaald publiek dat belangrijk is om zagezegd je marktwaarde te vergroten. Uiteindelijk ben ik het merk 'Riadh Bahri bij de VRT'. Dat moet kunnen groeien. Als je meer verantwoordelijkheid wil binnen je redactie gaan ze enkel rekening met je houden als je je laat zien. Ik wil meer zijn dan het occasioneel gezicht in het journaal.

Ik ben misschien ook een beetje idealistisch. Ik werk voor de openbare omroep dus vind ik dat ik een verantwoordelijkheid heb. Zoals met het fenomeen van mijn depressie. Hoe arrogant het misschien klinkt, de reportage heeft misschien meer impact gehad omdat het van mij kwam, dan als het van pakweg mijn buurman kwam. Soms moet je de impact die je kan hebben als journalist gebruiken om bepaalde dingen te bereiken.

Kreeg je dan ook veel reacties?

Ja, de reacties zijn dan twintig tsunami's achter elkaar, waarvan acht-tien zure. Leve de sociale media. Vanaf je je mond open doet, staan ze daar met hun instant reacties. Wat had ik graag willen werken in de tijd van de gele briefkaart. Toen moesten mensen nog nadenken vooraleer ze feedback stuurden. Die kaart was dan twee dagen onderweg en je kon zelf kiezen om ze niet te openen. Een scheldende twitterfeed verschijnt meteen op je gsm-schermpje en daar kan je niet van weg kijken. Als je je dan niet honderd percent OK in je vel voelt, dan komt dat keihard binnen. In het begin reageerde ik daar op, maar nu heb ik er mee leren omgaan. Negeren is de beste saus.

Ik had me dan ook voorbereid bij het naar buiten komen van mijn depressie op weer een tsunami van negatieve reacties. Maar dat viel wonder boven wonder heel goed mee.

Durven Denken

Is er iets dat je meer zou willen durven?

Ja, ik zou meer willen durven niks aan te trekken van wat andere mensen van me denken. Ik ben soms iets te afhankelijk van de buitenwereld, op mijn dagdagelijks gevoel. Negatieve reacties hebben een weerslag op mijn gemoed. Maar dat is eigen aan mijn leeftijd

zeker? Ik ben ook jaloers op mensen die veel alleen kunnen zijn. Klinkt onnozel, maar ik moet altijd mijn karretje hangen aan iemand anders, ik ben meer een groepsmens.

Je vader was zeer autoritair, hoe denk je daar nu over?

Het is een understatement dat het absoluut niet gezellig was thuis, al is dat taboe om dit te zeggen. Ik ben opgegroeid in een gezin, waar ik eigenlijk niet opgegroeid had willen zijn. Maar dat is nu eenmaal zo. Ieder had zo zijn manier, om zo snel mogelijk uit dat gezin te vertrekken dat zo deconstructief was. Daarom konden we geen goeie band opbouwen. Wat niet wil zeggen dat ik mijn drie zussen en mijn moeder niet graag zie, maar het blijft een gevoel alsof het werken is.

Oog om oog, tand om tand

Maakt het wonen in de stad je verdraagzamer of net niet?

Net niet! Ik zeg altijd dat als je voor lang in Brussel gaat wonen, ga je als rechtse zak naar buiten. Ik vind dat wel heel erg jammer, maar laat voorlopig de dingen gewoon lopen zoals ze zijn.

Kijk, Ik heb een jaar geleden een opiniestuk geschreven en daarvoor gigantisch veel bagger over me heen gekregen, omdat die mensen achteraf ongenueanceerd maar één ding hebben onthouden, namelijk: het zijn allemaal kutmarokkanen. Dat bedoelde ik natuurlijk niet. Maar geregeld negatief geconfronteerd worden met een grote groep jongeren, meestal van eenzelfde gemeenschap, die zich in een doodlopend straatje bevinden van werkloosheid, schoolverlating, armoede en frustraties, zet verdraagzaamheid wel degelijk onder druk. En dat vind ik zo jammer. Is dat dan de prijs

“Negatieve reacties negeren is de beste saus.”

die je moet betalen om in een grootstad te wonen? Ik hoop dat ik nooit in de situatie ga belanden dat ik mijn autoruitje naar beneden zal draaien en ‘kutmarokkaan’ ga roepen.

Wat zouden we moeten doen om beter samen te leven?

Ik vrees er een beetje voor. Ik krijg bijvoorbeeld maximale korting qua registratiekosten als ik een huis koop in een tussen aanhangstekens ontwikkelingsbuurt. Maar eigenlijk wil dat zeggen: een buurt waar mensen met een hoofddoek lopen, die in een paar armtierige panden wonen, maar die ze daar eigenlijk weg willen jagen door er dure lofts te bouwen. Ik vrees dat echte integratie in Brussel nog heel moeilijk gaat zijn.

Atheïst tot in de kist

Je ouders hebben elk een andere culturele achtergrond. Hoe was je opvoeding op vlak van levensbeschouwing vroeger en vandaag?

Religie had geen plaats bij ons. Niet bewust hoor, maar het was er gewoon niet. Ik ben soms wel jaloers op mensen die écht gelovig zijn. Zij vinden steun in dat geloof tijdens de moeilijke momenten in hun leven. Daarom vind ik godsdienst wel zinvol, omdat dat je soms vooruit kan helpen. Terwijl mensen die zich volledig lostrekken van dat geloof weinig of geen houvast hebben. Om het simpel uit te drukken: soms wil ik ook wel eens naar boven kijken, een weesgegroetje doen, en me achteraf beter voelen. Maar ja, dat gaat niet want ik geloof niet.

Ik vind wel dat de maatschappij religie iets te vaak uitspuwt en we minder verdraagzaam tegenover elkaar zijn geworden op dat vlak. Mensen snappen niet waarom je nog wil geloven met al de wetenschap die er nog is en zij worden dan meteen bestempeld als dom. Iemand die religieus is, hoef je toch niet per se te overtuigen van het tegendeel? Je moet die in zijn keuze laten. Leven en laten leven.

Wat is voor jou de zin van het leven?

Als je levensbeschouwing bedoelt, dan ben ik een agnost. Want: ik weet het niet. Ik heb ook geen zin om me daartegen af te zetten. Is er een vorm van bestaan na dit leven? Waarschijnlijk niet. Want wij zijn gewoon simpele dieren als een aap en een koe. Maar we weten het niet. Dat niet weten voel ik vaak als ik aan mijn zus denk. In de vorm van bijgeloof waarschijnlijk. Ik hou ervan om wat ruimte vrij te laten om daarover te mijmeren.

Momenteel zit ik in de fase dat ik me daar weinig vragen bij stel. Nadenken over het einde van mijn leven vind ik nogal een vieze gedachte. Als ik denk dat ik er over zestig jaar niet meer zal zijn, dan blokkeren mijn hersenen. Het ouder zijn vind ik niet zo erg, maar wel het niet meer zijn. Ik zou wél heel graag willen weten hoe het afloopt met deze planeet.

De echte zin van het leven heb ik nog altijd niet gevonden, maar dat hoeft ook niet. Dan zou de zin van het leven nu al voorbij zijn. Vraag me deze vraag maar eens over vijftig jaar, als ik bijna op het einde van mijn leven sta en misschien de zin van het leven tegen dan ontdekt heb.

Achter de schermen

Werknemers van het eerste uur vertellen hoe de vrijzinnig humanistische dienstverlening zich bij deMens.nu doorheen de tijd ontwikkelde tot het kwaliteitsvolle maatwerk van vandaag.

Freddy Boeykens,
directeur
provincie Antwerpen

Een afscheidsplechtigheid, en een schouder om op te huilen

Toen ik in 1984 aan de slag ging bij de Unie Vrijzinnige Verenigingen vzw (nu bekend als deMens.nu), stonden we maar met zeven in voor de Nederlandstalige vrijzinnig humanistische (toen morele) dienstverlening in Vlaanderen en Brussel. Na de opening van het crematorium in Wilrijk in 1983, was er in de regio Antwerpen een grote vraag naar vrijzinnig humanistische afscheidsplechtigheden. Al snel zaten we aan zo'n driehonderd per jaar. Gelukkig konden we toen al rekenen op vrijwilligers!

De gesprekken met de nabestaanden waren essentieel om de inhoud te bepalen van de plechtigheid. Op die manier leerden we hen en de overledene beter kennen, en probeerden we een klankbord te zijn voor mensen in rouw. Vaak hadden ze een grote emotionele impact op mij. Zo herinner ik me nog een huisbezoek uit dat eerste jaar. De beginneling die ik toen was belde aan. Ik werd binnengelaten en besteeg een trap. Bij elke stap die ik zette, zwol het geluid van hartverscheurend gehuil aan. Boven vond ik een hevig wenende moeder die tevergeefs probeerde haar uitzinnig verdrietige dochter, de weduwe, te troosten. De jongste vrouw had een ronde buik die wees op acht maanden zwangerschap. Haar man, een havenarbeider, had haar die ochtend een zoen gegeven, "tot vanavond schat" gezegd en was vertrokken, niet wetende dat hij enkele uren later fataal geplet zou worden tussen twee containers. "Wat moet ik zeggen?", gonsde het door mijn hoofd. Hoe bied ik troost of steun? Ik wist het niet. Na een uur ben ik met knikkende knieën vertrokken. Eens buiten in de hete zomerzon, sprongen de tranen uit mijn ogen.

Het stramien voor afscheidsplechtigheden is gebleven: gesprek, tekst schrijven en de plechtigheid uitvoeren. Wat veranderd is, zowel bij de vrijwilligers als de beroepskrachten, is de professionaliteit. Opleiding, coaching, feedback, evaluatie. Vrijzinnig humanistische dienstverlening is een professie geworden. Gebleven is ons warme hart voor mensen, de kern van elke vorm van humanisme! En onze aandacht voor de uniciteit van ieder mens. Tijdens zo'n plechtigheid brengen we die naar voor in de tekst, maar ook met symbolen en rituele handelingen. Zo wordt het stilstaan bij deze breuklijn in het leven een ervaring en beleving die helpt om haar betekenis en zin te geven. Mensen helpen bij dit zingevingproces is één van de kerntaken van elke vrijzinnig humanistisch consulent. Dat maakt het werk zo boeiend en gevarieerd.

“Jongeren willen niet meer in een vakje gestoken worden”

Jonas Geirnaert

Zowel de prijswinnende animatiefilm *Flat life* als de simplistische avonturen van kabouter Wesley ontsproten aan het brein van Jonas Geirnaert (33). Hij is gekend om zijn humor en zijn geëngageerde standpunten, die hij zo goed mogelijk tracht te vertalen naar zijn werk en zijn privéleven. Als televisiemaker is hij al elf jaar actief bij Woestijnvis.

Nils Van den Bergh

Humor is de ideale manier om een boodschap over te brengen.

maken. De aflevering die de meeste mensen zich nog zullen herinneren, is die met de belpelletjes. Die had een heel concreet, direct en positief gevolg. De dag na de uitzending zijn namelijk alle belpelletjes uit de ether gehaald. Van de rest van de afleveringen is de impact moeilijker in te schatten.

We hebben een reportage gemaakt over SABAM, omdat we veel vragen hadden bij hun werkwijze. Ik betwijfel echter of er door onze uitzending veel veranderd is. In dat geval moet je het als programmamaker meer hebben van het sensibiliseren van de kijkers, eerder dan van een meetbare impact. Als we de mensen enigszins iets hebben bijgebracht, kan dat soms ook voldoende zijn.

In onze reportage over de rol van de banken in de bankencrisis speelden we in op een revanchegevoel dat bij veel mensen leefde. Op onze eigen - hopelijk geestige - manier hebben wij toen een klein beetje wraak genomen op de banken. Ook daar denk ik dat we vooral een soort van informerende rol speelden. Ik vrees immers dat in die sector intussen nog niet alles koek en ei is.

Bij velen is er de laatste jaren een bewustzijn gegroeid dat wat er in 2008 gebeurd is echt wel had kunnen en moeten vermeden worden. Het gevoel leeft dat wij toen keihard genaaid zijn. De banken hebben tientallen miljarden euro overheidssteun gekregen, terwijl de gevolgen van de kredietcrisis vooral voor de bevolking waren.

Het probleem daar is dat de financiële crisis een zodanig ingewikkelde en technische materie is, dat het gewoon heel moeilijk te bevatten valt. We hebben er ons met Basta wel in verdiept, ook in de perverse mechanismen die ervoor hebben gezorgd dat deze crisis er kon komen. Het is alleen moeilijk om dat alles duidelijk en overzichtelijk uitgelegd te krijgen.

Je lijkt me een bezige bij. Ben jij iemand die goed is in time-management?

(Lacht) Ik vind van mijzelf van niet. Eigenlijk ben ik daar een ramp in. Ik vind het heel moeilijk om mijn week, laat staan mijn maand op voorhand in te vullen, in de zin van: *dat* moet *dan* gebeuren. Ik klop gigantisch veel uren, maar hoe lang ik nodig heb om een bepaald project af te werken, is voor mij telkens een sprong in het diepe.

Momenteel ben ik fulltime aan het schrijven. Samen met mijn vriendin maak ik een fictiereeks voor Woestijnvis. Die wordt volgend jaar opgenomen en zou dan binnen twee jaar uitgezonden worden.

De Neveneffecten zijn doorgebroken met het tv-programma Basta, waarin jullie wantoestanden in onze maatschappij op een humoristische manier aan de kaak stelden. Ben je achteraf gezien tevreden met de impact die Basta heeft gehad?

Daar heb ik een dubbel gevoel bij. Ik ben zeer tevreden over het programma zelf. Dat is het programma dat wij ook echt wilden

De bankencrisis had echt wel kunnen en moeten vermeden worden.”

Je werk is vaak maatschappelijk geëngageerd. Hoe denk je dat het gesteld is met het maatschappelijk engagement bij jongeren?

Hoewel ik daar minder zicht op heb, heb ik de indruk dat het behoorlijk goed zit. Veel jongeren denken kritisch en staan bewust in het leven. Er zijn er veel die hun steentje willen bijdragen om de samenleving te verbeteren, door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te doen of in het verenigingsleven actief te zijn. Ik denk dat jongeren vaak ook beter geïnformeerd zijn dan vroeger. Er is meer en makkelijker informatie beschikbaar.

De manieren waarop jongeren onderling met elkaar communiceren zijn heel anders dan toen ik vijftien jaar was. Ik denk dat veel mensen die niet met internet en sociale media zijn opgegroeid soms onterecht met een schrikbeeld zitten. Ze denken dat het contact tussen jongeren oppervlakkiger is geworden. Natuurlijk bestaan er voorbeelden van jongeren die te veel tijd op sociale media doorbrengen en zelden in levenden lijve met elkaar afspreken. Maar dat geldt niet voor de meerderheid. Er zijn nu gewoon meer manieren om contact te houden. Om een voorbeeld te geven: tijdens de examenperiode kunnen ze op Facebook aan elkaar raad vragen en stoom afblazen. Als ik dat vergelijk met hoe dat was toen ik in de blokperiode zat, denk ik dat de huidige gang van zaken zelfs beter en gezonder is.

Je bent politiek geëngageerd. Krijg je daar wel eens negatieve reacties op?

Vroeger gebeurde dat wel eens. Ik ben beginnen werken voor Woestijnvis in 2004, toevallig hetzelfde jaar dat ik bij de verkiezingen opkwam voor de PVDA. In interviews werd ik daar toen regelmatig op aangesproken. Ik heb mijn politiek engagement nooit onder stoelen of banken gestoken. Anderzijds heb ik geprobeerd om dat steeds gescheiden te houden van waar ik op professioneel vlak mee bezig ben. Zeker voor Neveneffecten, omdat

Veel jongeren denken kritisch en staan bewust in het leven.

ik daar deel uitmaak van een collectief van vier mensen. Ik wilde vermijden dat er een politiek label op werd gekleefd.

Intussen heeft de PVDA een mooie evolutie doorgemaakt. Ze zijn opener en zelfkritischer geworden, minder dogmatisch. Daardoor is de perceptie op de partij eveneens in goede zin veranderd.

Denk je dat er voldoende politieke interesse is bij jongeren?

Ik heb daar best een positief beeld over. Wat er veranderd is ten opzichte van vroeger, is dat jongeren niet meer in een vakje willen worden gestoken, ook niet wat hun politieke kleur betreft. Ze voelen zich steeds minder deel van een welbepaalde zuil. Ze hebben ieder hun eigen, individuele spectrum aan ideeën.

Waar ligt voor jou persoonlijk de balans tussen iets maken wat je leuk vindt of iets maken waar een boodschap achter zit?

Ik streef meestal naar een combinatie van de twee. Zelfs al vertrekt een basisidee voor een programma vanuit een oprechte verontwaardiging, dan is het toch het beste om die verontwaardiging om te zetten in iets positiefs of iets met veel humor. Basta is een goed voorbeeld van een programma met een duidelijke boodschap, dat tegelijk heel leuk en spannend was om te maken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de keren dat we undercover gingen filmen. Toen we de SABAM-controleurs met hun voeten gingen rammelen, was dat eigenlijk tegelijk heel tof om te doen.

Dat vind ik dan fantastisch aan de job die ik heb: dat ik de kans heb om dat soort dingen te doen. Daarnaast denk ik dat het gewoon de ideale manier is om een boodschap over te brengen. Als je dat met humor kan doen, dan bereik je sowieso veel makkelijker een groot publiek. Bovendien komt de boodschap dan minder belerend over en zal ze beter blijven hangen.

Tijdloos: twee generaties vrijzinnigen aan het woord

In de rubriek **Tijdloos** wordt steeds een jongere en een oudere vrijzinnige aan het woord gelaten. Deze keer zullen **Wendy Serraris en Gertjie Henderick** hun parcours toelichten.

Valerie Meyvaert

Wendy

en

Gertjie

Wendy Serraris is reeds een aantal jaar werkzaam bij deMens.nu

Als kind, van mijn kleutertijd tot en met het middelbaar onderwijs, ging ik naar katholieke scholen. Ik heb in die periode, letterlijk, nooit iets over vrijzinnigheid gehoord, wist zelfs niet van het bestaan van zo'n levensbeschouwing af. Ik was echter ook niet gelovig. Al van jongs af aan leek het mij absurd om te geloven in al die verhalen die we in de lessen godsdienst voorgeschoteld kregen. Toen ik aan de VUB psychologie ging studeren, kwam ik in aanraking met de vrijzinnigheid. Ik voelde mij alsof ik eindelijk 'het denken' gevonden had dat mij paste.

Toen ik een aantal jaren later bij UWV (nu deMens.nu) kon gaan werken, heb ik dan ook geen seconde getwijfeld. Voor mij is vrijzinnigheid de levensbeschouwing die mensen au serieux neemt. Geen betutteling, geen klein houden... Een mens kan en mag zelf bepalen wat hij belangrijk vindt en is in staat mens en menselijk onder de mensen te zijn, zonder dat hij allerlei regeltjes moet opgelegd krijgen.

Daarnaast heeft de vrijzinnigheid mij ook altijd intellectueel geprikkeld. Je wordt uitgenodigd, vaak zelfs uitgedaagd, om zelf na te denken, kritisch te zijn, een eigen mening te formuleren... Zelf ben ik regelmatig aan het werk rond thema's binnen het feminisme en vrouwenrechten en ook daar merk ik dat de vrijzinnigheid met zijn kenmerkende waarden als vanzelf altijd aan de kant van de vrouw komt te staan. Kortom: ik heb 'mijn' levensbeschouwing wel gevonden, denk ik.

Gertjie Henderick nam de functie Moreel Consulent gedurende vele jaren waar in het ziekenhuis Jan Palfijn in Gent en in verschillende OCMW-instellingen. Zij is ook Stichtend Voorzitter van de Gentse Grijze Geuzen.

Ik werd als kind gelovig opgevoed en liep school in de katholieke 'Normaalschool'. Bij mijn eerste tewerkstelling in Le Foyer des Orphelins te Molenbeek, kwam ik twee jaar lang in contact met vrijzinnig humanisten die mij, ondanks mijn katholieke overtuiging, met veel respect bejegenden. Zij zetten mij destijds aan het denken over geloven en in het bijzonder over het katholicisme.

Op mijn drieëntwintigste ben ik volledig gestopt met de katholieke leer aan te hangen. Tijdens een eucharistieviering stelde ik mij de vraag "Geloof ik hier nog in? Heb ik hier nog iets aan?" Het antwoord was "Neen". Ik ben de kerk uitgestapt en ben nooit meer teruggekeerd. Ik diende ook mijn ontslag in bij de katholieke instelling waar ik tot dan werkzaam was, maar ik kon toen niet terecht bij het GO!, het toenmalige Rijksonderwijs, alsook niet in het Gemeentelijk Onderwijs. Dit vanwege mijn diploma verkregen in een katholieke instelling. Gedurende zeventien jaar ben ik thuis gebleven, maar ik startte in 1974 als vrijwillig Moreel Consulent in de Gentse ziekenhuizen, waar toen echt baanbrekend werk kon verricht worden.

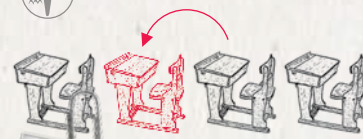
In 1984 nam ik halftijds de taak op als Moreel Consulent in de OCMW-instelling in Gent en dit met mijn collega Laura. We legden de basis voor de morele begeleiding. Dit ging gepaard met vallen en opstaan, daar de OCMW-inrichtingen toen nog grotendeels onder katholieke invloed stonden.

Samen met mijn collega bespraken we regelmatig onze belevenissen, de positieve maar ook het onbegrip die we op de werkvloer ondervonden. We hadden veel steun aan elkaar en dit was ook nodig. Na dertien jaar was de passie en gedrevenheid er een beetje uit en in 1996 diende ik mijn ontslag in.

In 1997 stichtte ik de Gentse Grijze Geuzen, waar ik nog altijd heel fier over ben. Tot op vandaag ben ik nog altijd een combattieve vrijzinnige.

een bank vooruit

Naam: *Els Hoogstoel*
Aantal jaren voor de klas: *16*
Scho(o)l(en): *IVG-school & GO De Wijze Boom*
Studierichting(en): *bijzondere leermeester NCZ*
Ja(a)r(en): *alle jaren van de lagere school*

Leerkrachten niet-confessionele zedenleer over hun vak

Hoe ga je in de les om met de vluchtelingenproblematiek?

De vluchtelingenproblematiek is een uitermate geschikt onderwerp voor een les levensbeschouwing en zeker voor NCZ. Kindvluchtelingen en kinderen in oorlogssituaties zijn trouwens thema's uit ons leerplan. Net als de daaruit voortvloeiende thema's zoals mensen- en kinderrechten, oorzaken en gevolgen van oorlogen en conflicten, solidariteit en de bereidheid om via humanitaire acties hulp te bieden.

De kinderen horen en zien de beelden in het nieuws en in de kranten en stellen zich veel vragen. Toen de dood van Aylan in de aandacht stond, bekeken we elke les Karrewiet en bespraken we wat we zagen. Feiten zijn één ding maar je mag zeker niet de verschillende gevoelens van de kinderen uit het oog verliezen. Sommigen zijn bang, anderen verdrietig en weer anderen blij dat zij het beter stellen. Kinderen brachten i.v.m. dit onderwerp ook zelf foto's of artikels mee waar ze graag een woordje uitleg over gaven.

Het feit dat de kinderen met een mogelijke uitwijzing van één van hun vriendjes geconfronteerd worden, zorgt ervoor dat we ook uitgebreid nadenken over beslissingen zoals een eventuele terugkeer en de gevolgen daarvan. In deze wereld in verandering is het mooi te zien, hoe positief en hoopvol deze kinderen dit aanschouwen, hoe oprecht hun bedoelingen zijn en hoe enkelen zitten te popelen om als ze groot zijn een rol te kunnen spelen in het bieden van humane oplossingen.

Wout

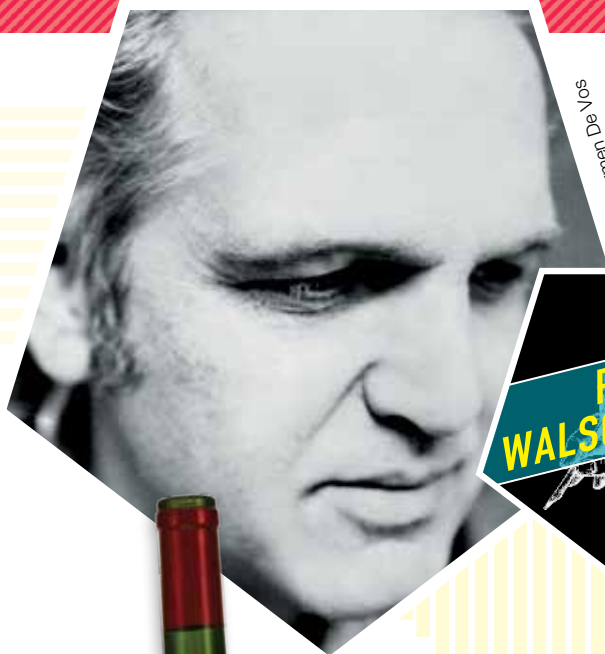

Foto © CCurcur

De hut, de vergeten hut in het bos achter jullie tuin (eigenlijk een verlaten en verlopen vogel-observatie-post). Een prachtige geheime plek, waar tijd en wereld stil stonden. Een pakje Belgafilter, een fles flutwijn en een beduimd pornoboekje uit de jaren zeventig met een wijdbeense dame op de cover. Bruin haar, kleine borsten. Ik zie haar nog in detail voor me. Jij ook denk ik (tot gisteren). Twee volwassen mannen van zestien waren we. Mannen van de wereld. Mannen met een geheim. Het was het begin van de rest van ons leven.

Twintig jaar later, op een saai feestje van een oud-collega, vonden we elkaar terug. Ik die een onhandig, voor de gastheer licht kwetsend grapje over het interieur maakte. En jij die onmiddellijk luidkeels lachte. Als enige. Zielsverwantschap. Twintig jaar voorbij, maar niets aan de hand. Niets veranderd. Niets gebeurd.

De hernieuwde vriendschap toen. Maar bewuster deze keer, gekoesterd als zeldzaam cadeau. Warm en simpel.

De periode van mijn scheiding en de vanzelfsprekende steun die je bood. Zonder partij te kiezen. Integendeel, jij was degene die me wees op mijn egocentrische waanbeelden. Mijn heilige gelijk, dat me danig in de weg zat om de plooiën terug werkbaar glad te strijken met haar. Je vloekte, schudde me door elkaar. Verweet me dat ik me wentelde in een makkelijke slachtofferrol. Smeekte me haast om ruimer te kijken, breder, voorbij schuld en onschuld. Je had het over vergeving. Nooit ben ik die les vergeten.

Jouw dochter, je oogappel, je kind, die een auto-ongeluk kreeg en wekenlang vocht voor haar leven. De bovenmenselijke moed die je toonde. Het uitzichtloos blijven hopen, willen hopen, tegen beter weten in. Halsstarrig. De rots in de branding die je was voor je gezin. De tranen die over je gezicht stroomden op de achterbank van mijn auto. Tranen van onmacht. En ik die niet wist hoe je te troosten. Onbereikbaar was je. Oneindig triest. Buiten proportie razend. Dat ook.

Maar ze leefde, je dochter. Tegen ieders verwachting in werd ze beter. Je geloofde het niet. Durfde het niet geloven. Reageerde

in eerste instantie bijna onbegrijpelijk koel, afstandelijk. Niet in staat alles af te schudden, achter te laten en te juichen. Geen uitbarsting van vreugde kwam er. Eerder een bijna aandoenlijk ontroerende dankbaarheid (tegenover wie of wat eigenlijk, jij goddeloze?). De maskers vielen af toen. Dichter bij je eigen kwetsbare kern zou je nooit meer komen. Ik evenmin. Jou zo te zien heeft ook mij blijvend veranderd.

De laatste jaren schaakten we. Elke zaterdagochtend. In café/kapper Barbier in Gent. In opvallend rustiger vaarwater nu, allebei. Koffie drinken en schaken. En weinig zeggen. Soms verbluffend weinig. Tien minuten nadenken over een zet. Vervolgens doodgemoedereerd een pion verschuiven. Heerlijk. Meestal won ik. Heerlijk.

Ik ga je missen, vriend. Onbeschrijfelijk.

In gedachten zit ik vanavond in een verlaten, verlopen vogelpost. Met wijn. Met een brunette met kleine borsten op de cover van een beduimd pornoblaadje. En met jou.

In memoriam WT (1964-2015).

Levens einde in rusthuizen

Het jaar 2002 vormde een belangrijk jaar voor het zelfbeschikkingsrecht van de burgers. Drie wetten werden goedgekeurd: de wet betreffende de rechten van de patiënt, de wet betreffende de palliatieve zorg en de wet betreffende de euthanasie. Toch stellen zich nog problemen in verband met de toepassing van de drie wetten, voornamelijk wat betreft de uitvoering van de euthanasiewet in bepaalde zorginstellingen: het weigeren van euthanasie, het niet uitvoeren bij niet-terminale patiënten en het opleggen van extra voorwaarden.

Franky Bussche

Een representatieve steekproef omvatte 203 woonzorgcentra van de in totaal 810 geregistreerde en door het RIZIV erkende instellingen in het Vlaamse en Nederlandstalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 8 oktober 2014.

Belangrijke vaststellingen zijn:

- Bij slechts 26 woonzorgcentra, of 13%, is het écht duidelijk waar men als bewoner aan toe is in verband met levenseinde en respect voor euthanasievragen.
- 78% van de onderzochte woonzorgcentra heeft een website, wat op zich een goede score is. Slechts 63 van die 158 woonzorgcentra boden informatie met betrekking tot levenseinde. Bekeken op het totale aantal van 203 is dat 31%, of 1 op 3.
- Bij de woonzorgcentra die informatie verstrekken rond levenseinde, beperkt 49% zijn informatie tot palliatieve verzorging. 51% verstrekt informatie over palliatieve zorg en euthanasie.
- Kijken we naar het statuut van het woonzorgcentrum, dan merken we dat privé vzw-instellingen vaker dan openbare instellingen of commerciële instellingen enkel spreken over palliatieve zorg en niet over euthanasie. De commerciële instellingen zijn het meest open over hun beleid inzake levenseinde, alhoewel ook hier nog veel verbetering mogelijk is: 21% informeert duidelijk op de website, tegenover 16% bij openbare instellingen en 9% bij privé vzw's.

De vraag stelt zich of de Vlaamse woonzorgcentra hun huidige en toekomstige bewoners, en hun familie, duidelijk informeren over hun beleid inzake het levenseinde. Het Socialistische Ziekenfonds zocht een antwoord op deze vraag en ging op een objectieve en representatieve manier na in hoeverre de websites van de woonzorgcentra hier aandacht aan besteden. Het onderzoek van de websites vond plaats in de week van 23 februari 2015.

De onderzoeksvraag werd als volgt geformuleerd:

In welke mate wordt door Vlaamse woonzorgcentra belangrijke informatie verstrekt over de zorg bij het levenseinde, zodat de (potentiële) bewoner kan weten waar hij/zij aan toe is m.b.t. palliatieve zorg en in het bijzonder ook euthanasie?

De volgende drie vragen werden gesteld:

1. Is er een website (ja of neen)?
2. Is er informatie over levenseinde in de brede betekenis van het woord (palliatieve zorg, euthanasie, voorafgaande zorgplanning...) met als subvragen:
  - a. Is deze informatie gemakkelijk te vinden?
  - b. Hoe wordt de informatie verstrekt (website, downloadbare brochure...)?
  - c. Waarover wordt informatie verstrekt: alleen euthanasie, alleen palliatieve zorg of de volledige informatie?
3. Weet je waar je aan toe bent inzake respect voor je keuze bij het levenseinde?

Drie concrete aanbevelingen worden gedaan:

1. Woonzorgcentra moeten rond levenseindekeuzes en respect voor euthanasievragen open en correct informeren, ook via de website.
2. Er is nood aan duidelijkheid over de vraag of een instelling (woonzorgcentrum, ziekenhuis...) het recht heeft om bv. euthanasie te bemoeilijken/te weigeren binnen zijn muren. Tot op vandaag is er hierover geen juridische consensus. Wij vinden dat alle voorzieningen de wettelijke mogelijkheid tot de vraag naar euthanasie zouden moeten respecteren binnen hun muren. Dit geldt bij uitstek voor de bewoners van woonzorgcentra, waar een eventuele transfer van de bewoner naar een andere woonplaats, ook vanuit moreel en menselijk oogpunt moeilijk te verdedigen is.
3. Kwaliteit van zorg heeft een prijs. Opkomen voor kwalitatieve zorg veronderstelt ook voldoende middelen en personeel...

Bron

Daniëlle Verbruggen, Rik Thys en Aaron Van den Heede: Onderzoek *Levenseinde in rusthuizen*.

Socialistische mutualiteiten, juni 2005. www.socmut.be /Brochures en publicaties /Studies.

Het huisvandeMens Halle viert zijn tiende verjaardag!

September 2015 stond al een tijdlang met stip in onze agenda's aangeduid, want dan blies het huisvandeMens Halle tien kaarsjes uit! We groeiden van het relatief onbekende 'Centrum Morele Dienstverlening' uit tot een vaste waarde in de regio en het welzijnsland. Hoog tijd dus om hier even bij stil te staan en om onze achterban, cliënten, samenwerkingspartners en de

inwoners van Halle en daarbuiten te bedanken! Dit deden we aan de hand van een filodiner, netwerklunch, opendeurmoment en een feestelijke receptie. Voor elk wat wils dus... Time of date: vrijdag 11 september!

*Tamara De Laet,
vrijzinnig humanistisch consulent huisvandeMens Halle*

1 deMens.nu voorzitter Sylvain Peeters gaf zijn visie op de toekomst van de georganiseerde vrijzinnigheid met een welgemeende dank aan alle collega's en vrijwilligers die onze beweging groot hebben gemaakt.

2 De Amerikaanse Border Brothers zorgden op de receptie voor de muzikale en dansbare noot met hun akoestische maar daarom niet minder swingende, op bluegrass geïnspireerde jazzklanken.

3 Halle reunited! Bijna alle (ex-)collega's die de voorbije jaren hun schouders onder het Halse huis gezet hebben, kwamen eveneens met ons meevieren. En terecht, want zonder hen stond het huisvandeMens niet waar het nu staat!

4 Tamara en Olivier van het huisvandeMens en Kurt Geeraerts, coördinator van de begeleidingsgroep, verwelkomden 's avonds de gasten op de feestelijke receptie in *De Oude Post* in hartje Halle. Daarnaast keken ze terug naar de hoogtepunten en opvallende tendensen die het huisvandeMens de voorbije tien jaar gekend heeft.

5 Ter gelegenheid van ons tienjarig bestaan, lieten we een prachtige fototentoonstelling ontwikkelen rond de mooiste en meest memorabele plechtigheden van de laatste tien jaar. Deze kregen zowel op het opendeurmoment als op de receptie een ereplaats. Hier herkenden enkele van onze gasten zich op het podium van het Feest Vrijzinnige Jeugd.

6 Tijdens de receptie werden onze gasten uitgenodigd om iets zinnig neer te pennen op ons houten salontafeltje. Hun wijze woorden en leuke boodschappen werden nadien in de tafel gegraveerd. Het salontafeltje heeft als aandenken een centrale plaats in het huisvandeMens.

7 In de namiddag volgde ons opendeurmoment. Letterlijk heel Halle werd uitgenodigd voor een hapje en drankje. Onder meer aan de hand van een fototentoonstelling, een vrijzinnige doe-het-zelfquiz en getuigenissen rond de vrijzinnig humanistische bijstand, stelden we ons aanbod uitvoerig voor.

Foto's: © Kurt Blommé Photography

Vrijwilligers

van bij ons

Hujo (Humanistische Jongeren)

Als lidvereniging van deMens.nu is Hujo er voor kinderen en jongeren met een kritische en open geest. Hujo stimuleert hen om op een speelse manier de grenzen van alles te verkennen en nieuwsgierig te zijn. Tijdens alle vakanties, activiteiten, workshops en spelen staat inspraak centraal. Dat geldt ook voor de Hujo-vrijwilligers, wiens eigenheid en talenten dankzij een goede omkadering verder ontwikkeld worden.

*Tom Dewanckele, verantwoordelijke vrijwilligersbeleid en lokale groepen Hujo
- foto's © Isabelle Pateer - Otherweyes*

Stephanie Lamerikx (22)

“Dit is mijn eerste jaar als animator bij Hujo en ik zou het nu al niet meer kunnen missen! Als toekomstige leerkracht vind ik het heel belangrijk dat kinderen op een speelse manier iets kunnen bijleren. Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens de regionale themaweken van Hujo. De hoogtepunten tijdens zo’n week zijn de filosofische groepsgesprekken en het moment waarop de kinderen met trots aan hun familie kunnen tonen wat ze geleerd hebben.”

Fee Verspecht (18)

“Toen ik in 2014 aan de debatwedstrijd deelnam, was ik meteen verliefd op dit project dat ambitieuze jongeren weet te prikkelen. De vorige en komende editie zet ik me in als jurylid, kies ik achter de schermen mee de thema’s en spring ik bij waar ik kan. Ik ben bij Hujo terechtgekomen in een goed team en bij een project waar ik mij helemaal in kan vinden. Pssst... Inschrijven voor 2016 kan nog tot 10 februari!”

Welkom bij deze diverse bende!

Bij Hujo kom je terecht in een familiale groep die je uitdaagt om buiten de lijnen te kleuren. Er zijn steeds mogelijkheden tot korte, afgebakende engagements en projecten die aanleunen bij jouw interesses.

Zo organiseert Hujo onder het motto 'denk zelf' filopubs in elke provincie. Een leuke combinatie van inspanning en ontspanning. Met het *Sesam Open-IT*-project stimuleert ze jongeren dan weer om hun ideeën te verspreiden met behulp van 'open source'-computertaal.

Geïnteresseerd? Kijk dan zeker eens op www.hujo.be of laat van je horen via info@hujo.be.

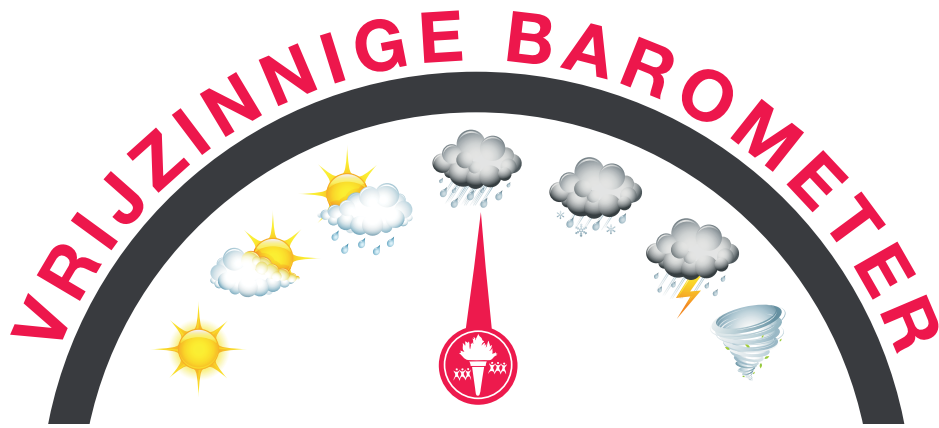
Valérie Van Dessel (21)

"Ik ben al enkele jaren animator bij Hujo, en de themaweken spreken mij nog het meest aan! Het is fantastisch om één week spelenderwijs rond een leerrijk thema te werken en de drang om bij te leren te voelen onder de deelnemers. Samen met de andere animatoren bereid ik de week voor, maar er is ook altijd inbreng van de kinderen zelf. Ze stellen spelletjes voor, nemen voorwerpen mee van thuis en maken zelf hun afsluitend toonmoment."

Marc Dupont (60)

"Ik ben lid van de raad van bestuur bij Hujo, actief als voorzitter/penningmeester bij Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging Tielt en secretaris bij lokale Hujo-groep Polyfinario vzw. Polyfinario wil leerlingen zedenleer uit de regio Kortrijk leuke, betaalbare activiteiten aanbieden. Er werken een dertigtal begeleiders die het nog echt uit engagement doen, zonder vergoeding. Dat is prachtig."

Deze barometer peilt naar de stand van de vrijzinnigheid vandaag. Pakken donkere regenwolken zich samen boven vrijdenkersland? Of geniet de kritische, open en vrije geest van een staalblauwe lucht en een stralende zon? Deze keer leert een blik op de barometer ons:
Nieuwe maan met helder licht, brengt ons van droogte het bericht.

Franky Bussche

GELIJKBERECHTIGING VAN DE VRIJZINNIG HUMANISTISCHE LEVENSBESCHOUWING?

2016 zou een vrolijke verjaardag moeten worden. De Unie Vrijzinnige Verenigingen (het huidige deMens.nu) bestaat vijftig jaar als feitelijke vereniging en vijfenveertig jaar als vzw.

Vanaf de jaren zeventig hebben vrijzinnigen geijverd om de niet-confessionele levensbeschouwelijke gemeenschappen op voet van gelijkheid te brengen met de erkende erediensten. Dit om de vrijzinnig humanistische dienstverlening voor de bevolking mogelijk te maken. De Unie Vrijzinnige Verenigingen leverde samen met de Centre d'Action Laïque binnen de Centrale Vrijzinnige Raad deze lange strijd. Geduld bleek een schone deugd te zijn.

In 1980 kregen we voor de eerste keer een subsidiëring van de Minister van Justitie. Het was wachten op de wet van 23 januari 1981 voor de wettelijke bekrachtiging van deze subsidiëring.

Op 5 mei 1993 konden we feestvieren. Aan het toenmalige artikel 117 (huidig 181) van de Grondwet werd een tweede paragraaf toegevoegd waardoor de lonen en pensioenen van de moreel consulenten (in de wet 'afgevaardigden' genoemd), ten laste vielen van de staat.

De realisatie van de uitvoeringswet van dit grondwetsartikel vormde voor de Centrale Vrijzinnige Raad een echte processie van Echternach. Uiteindelijk werd de wet van 21 juni 2002 betreffende de Centrale Vrijzinnige Raad, de afgevaardigden en de instellingen belast met het beheer van de materiële en financiële belangen van de erkende niet-confessionele levensbeschouwelijke gemeenschappen, goedgekeurd.

De feestvreugde was echter van korte duur. Donkere wolken dreigen. Door de derde fase van de zesde staats hervorming worden de bevoegdheden van de provincies uitgehouden. De persoonsgebonden materies worden weggetrokken uit de provincies en het provinciefonds wordt afgeschaft. Aangezien de provincies de instellingen financieel bijspringen wanneer hier tekorten zijn, is de toekomst nu onzeker. De vraag is hoe de vrijzinnigheid verder gefinancierd zal kunnen worden. Van de beloofde verdere uitbouw en gelijkberechtiging is al helemaal geen sprake meer.

Breinpain

Speel mee en maak kans op een leuke prijs!

Vul snel de sudoku of het kruiswoordraadsel in en stuur je oplossing voor **8 februari 2016** naar **info@deMens.nu** (vermeld in het onderwerp "Oplossing Breinpain"), of met de post naar **deMens.nu, Brand Whitlocklaan 87 bus 9, 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe**. Je kan je antwoorden ook **faxen** naar het nummer **02 735 81 66**.

Vermeld volgende gegevens: Voornaam, Naam, Geboortedatum, Geslacht, Adres en de Oplossing (het sleutelwoord van de puzzel en/of de gele lijn in de sudoku).

Er worden telkens zes winnaars gekozen: drie voor het kruiswoordraadsel en drie voor de sudoku. Iedere winnaar krijgt de dvd van Axcen: *Ik levensbeschouw jou*.

In het volgende nummer publiceren we de oplossingen en de namen van de winnaars.

	2	7				1	8	5
6	8		2		5			
			8	1				
					1			4
		3					2	7
9					4	3		
	4				8	6	9	
	3	6	9				5	2
	5			3				1

Voornaam: .....

Naam: .....

Geboortedatum: ..... M V

Adres: .....

Sleutelwoord puzzel: .....

en / of Gele lijn sudoku: .....

fleser	kleur	dieren-geluid	pausen-naam	viekenwater	wand-pilaster	elekt. eenheid	feest-maaltijd	geregeld
droom-beeld	grote menigte	verzamel-boek		donkere kamer	levenslucht		uit elkaar	
vogel				café				
			zelf-zuchtige	beschadigd			pastel-groen	
	5		gordel				aanwijzend vzw.	
grappig					gelofte		golfterm	
lichaams-deel					loofboom		klap	4
		bolgewas		trekjuik		rivier in Frankrijk		
		uitroep		haarver-zorgings-middel		ruzie		
denkbeeld	Griekse letter				muziek-noot	ver		kompas-streek
	werkkracht		10			lansier		
		aanspreek-titel					dwerf-buffel	
		vertering					onnozele	
schattig			scholier					rond
vreemde munt			blad-groente			9		een zekere
		loofboom		behoefte	gekookte rijst		Europeaan	
					lof		menens	1
insect	vleessoort				oplettend			8
	klok	2		vrouw v. Aegir	deel v.e. kachel		hard-vochtig	
		bloeiwijze		onderzoek			judomat	
grappig		schrijf-vloeistof	vogel			metaal		thans
suikerpalm			soort kalk			zoogdier		lijst
			verlaagde toon		onlangs			wreeddaard
					laten-kist		6	
muziek-soort	straat-steen			Duits kaartspel			deel v.h. gebit	
	streling			klooster-overste			zenuwtrek	
			stel			schaakterm		vogel
			keurmerk			voorzetsel		
rondhout		eldorado voor schaatsers				ellende		
stink-hagedis								
			7	in 1912 vergaan schip			haarkrul	3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

© Puzzelmedia

Oplossing vorig nummer:

Sleutelwoord: DENKWERK

Gele lijn: 351 698 247

De winnaars van het kruiswoordraadsel zijn: Barrat Annie uit Koksijde, Festræts Tamara uit Sint-Truiden

en Debergh Ivo uit Antwerpen

De winnaars van de sudoku zijn: Van Gheluwe Hervé uit Turnhout, Wenes Georgette uit Anderlecht

en Wullaert Jan uit Buggenhout

Iedere winnaar krijgt het boek *Leven als lijfMorfier*.

Van de **bovenste** plank

Ik levensbeschouw jou

Fien Ingelbrecht (in opdracht van Axcen vzw)

Axcen vzw, 2015

Verkrijgbaar via info@axcent.org

De dvd kost 15 euro, exclusief verzendkosten

Axcen vzw, een organisatie die de dialoog tussen verschillende levensbeschouwingen wil bevorderen, lanceerde recentelijk de dvd *Ik levensbeschouw jou*. Hiermee wil de vereniging, waarin ook deMens.nu is vertegenwoordigd, de levensbeschouwelijke diversiteit tonen die de leefwereld van de hedendaagse jeugd kenmerkt. In korte filmpjes gaan 37 jongeren met een verschillende kijk op het leven in op vragen als Heeft het leven zin?, Beïnvloedt levensbeschouwing mijn keuzes? en Hoe belangrijk zijn rituelen? Ze geven hierbij een eigen interpretatie van hun levensbeschouwing weer, inclusief de twijfels die ze hebben en de vragen waar ze mee zitten.

De getuigenissen zijn per vraag gebundeld en zijn ideaal om een bespreking van deze onderwerpen aan te vatten in groepsverband, bijvoorbeeld in de lessen niet-confessionele zedenleer in het secundair onderwijs. Leerlingen zullen tijdens het bekijken van de filmpjes immers gestimuleerd worden om eerst te reflecteren over hun eigen levensbeschouwing, waarna een dialoog tussen hen kan worden opgestart.

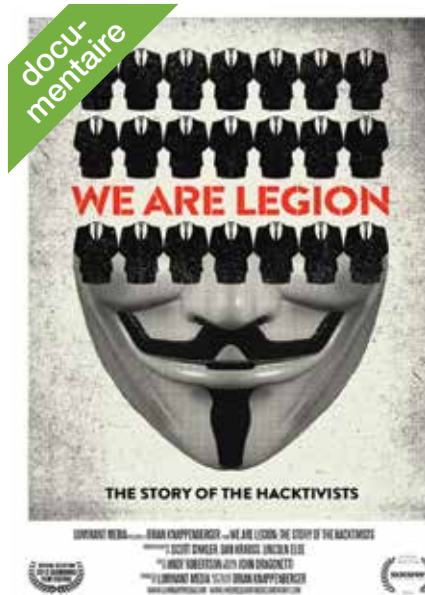
[hvr]

We are legion

The story of the hacktivists

Regisseur: Brian Knappenberger

Te bekijken op Youtube

Een aantal zaken lopen mis in de wereld: er zijn dictatoriale regimes, banken die ons geld niet goed beheren, onze privacy staat op het spel, terrorisme, fanatisme en ga zo maar door.

Een groep jonge mensen met een grondige kennis van IT, is beginnen rebelleren tegen dergelijke vormen van onrecht. Hieruit groeide de internationale hackersbeweging *Anonymous*. Deze groepering uit haar ongenoegen door websites van overheden, religieuze organisaties en bedrijven met wiens beleid of handelingen ze het niet eens is, aan te vallen. Dat maakt haar tot een verzameling van geniale revolutionairen voor sommigen, en tot vijand voor anderen.

In deze documentaire leer je meer over de werking, de acties en de beweegredenen van deze activisten. Door de protagonisten van *Anonymous* te filmen, slaagde regisseur Brian Knappenberger er wonderwel in om hen beter te laten begrijpen door een breed publiek.

[y/d]

Le Tout Nouveau Testament

Regisseur: Jaco Van Dormael

Acteurs: Benoît Poelvoorde, Pili Groyne, Catherine Deneuve

Distributie België: Belga Films - Duur: 113 minuten - Verkrijgbaar op dvd in de loop van januari

God bestaat. Hij woont in Molenbeek in een aftands appartement samen met zijn vrouw en tienjarige dochter Ea. Zijn zoon JC, ontsnapte lang geleden van zijn gemene vader om bij de mensheid te wonen. JC bracht allerlei dwarsbomende boodschappen bij de mens zoals naastenliefde en respect. God terroriseert namelijk graag zijn familie én de mensheid van achter zijn computer. Ea is dit grondig beu en neemt wraak op haar vader. Ze hackt zijn computer en verspreidt per sms de sterfdatum van iedereen op aarde. Meteen daarna ontsnapt ze uit het goddelijke appartement en gaat ze op zoek naar apostelen om een nieuwe versie van het testament te schrijven. Deze komedie is bij momenten heerlijk absurd en de fantasie spat van het scherm in een snel afwisselend ritme van personages en verhalen. Op andere momenten echter is hij karikuraal en eendimensionaal. Maar de film is absoluut de moeite waard om te bekijken. Jaco van Dormael wou naar eigen zeggen niet provoceren, maar wel een sprookje vertellen op basis van de Bijbel.

[ev]

Spinoza in 107 vragen & antwoorden

Jan Knol

Wereldbibliotheek, 2015

ISBN: 9789028426351

In dit boekje krijg je antwoorden op een aantal vragen waar de mens al eens mee worstelt. Bestaat de vrije wil? Waar hangt ons geluk van af? Hebben we elkaar nodig? Heeft god/natuur een doel? Deze en nog een honderdtal vragen meer beantwoordt de auteur vanuit de filosofie van Spinoza.

Sommige antwoorden zijn bevreedend of verwarrend, want het zijn slechts bespiegelingen van een zeventiende eeuwse filosoof, wiens denken in die tijdsgeest moet worden gekaderd.

Dit boek kan een leidraad vormen in het ontwikkelen van een visie maar het blijft wel redelijk oppervlakkig. Het is vooral een zeer toegankelijke manier om kennis te maken met het denken van Spinoza.

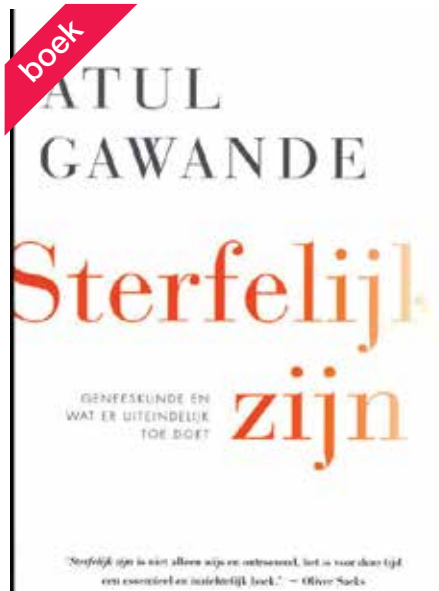
Sterfelijk zijn

Geneeskunde en wat er uiteindelijk toe doet

Atul Gawande

Nieuwezijds, 2015

ISBN: 9789057124389

Mede doordat de geneeskunde zoveel succesverhalen kent, wordt ook ouderdom vaak als 'bestrijdbaar' gezien. Gerenommeerd Amerikaans chirurg Atul Gawande laat zich daar niet door meeslepen. In zijn boek belicht hij het onomkeerbare in elk leven en hoe de hedendaagse maatschappij hiermee omgaat.

Het boek is een pleidooi voor zowel de hulpverlener als de patiënt om de dood bespreekbaar te maken en de sterfelijkheid van elk individu onder ogen te zien. Gestaaft met emotionele anekdotes en gebeurtenissen is dit boek zonder meer een krachtig signaal dat er nood is aan een meer gefundeerde stervensbegeleiding.

Enkel de visie van de schrijver over euthanasie zullen de meeste vrijzinnig humanisten waarschijnlijk niet delen.

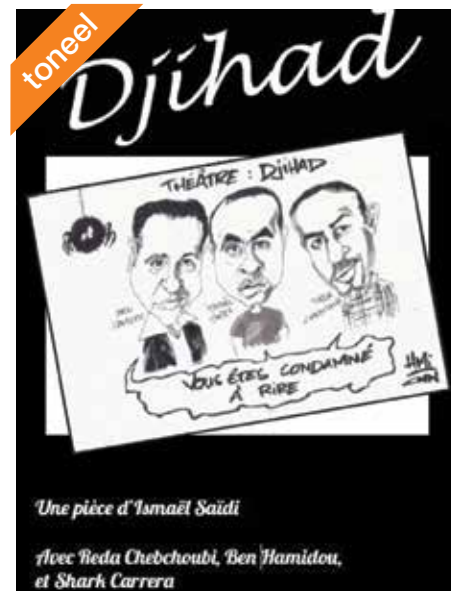
[/]

Djihad

Tekst: Ismaël Saïdi

Regisseur: Xavier Barbier

Acteurs: Reda Chebchoubi, Ben Hamidou en Shark Carrera

Drie jonge, idealistische moslims uit Schaarbeek vertrekken naar Syrië om er mee te vechten in de jihad. Maar eens ter plaatse vragen ze zich steeds meer af wat ze daar eigenlijk komen doen. Ze hebben heimwee naar hun 'vaderland' België, hoewel ze zich er nooit echt aanvaard voelden. In Syrië blijkt ook dat in hun tot hertoe nog niet erg succesvolle leven, naast discriminatie ook hun strikte geloof hen fruikte in het waarmaken van hun (verborgen) passies: de Elvis-imitator mag niet zingen, de talentvolle cartoonist mag niet tekenen, de werkloze gediplomeerde moest de liefde van zijn leven aan de kant zetten. Tot veel vechten voor de grote idealen komt het niet. Toch komen ze niet ongeschonden terug.

Het stuk is bij momenten zeer ontroerend en indringend, vaak grappig en zeer leerzaam. Theatermaker Ismaël Saïdi noemt zichzelf vooral Belg, en pas in tweede instantie moslim. Hij bekritiseert op subtiële wijze de pijnpunten van de Belgische Islam en pleit voor verlichting. Meer info op www.djihadspectacle.com. Vanaf 2016 ook voor Nederlandstaligen.

[vm]

[/v]

N

E

DeMens.nu wenst iedereen een gelukkig 2016, ook voor hen die het met minder moeten doen. Daarom steunen wij Innocenti. Innocenti is een non-profitorganisatie die vecht tegen honger in de Vierde Wereld. Samen met Belgocatering en De Morgen schenkt Innocenti 4000 gratis nieuwjaarsmaaltijden. Zo zorgen we ervoor dat ook de 'innocenti' het jaar goed kunnen starten. Want niemand is schuldig aan honger lijden.

Help ons helpen. Steun Innocenti vzw: BE 66 0688 9626 2243.

www.innocentimeal.be
Like Innocenti

A

De Week van de Verlichting!

Gefascineerd door mensenrechten en de ideeën van de verlichting? Wij ook! Vanaf 21 t.e.m. 25 maart 2016 kan je op de campussen van de Vrije Universiteit Brussel terecht voor allerlei interactieve activiteiten rond deze thema's. Verwacht maar een rijkelijk gevulde week vol lezingen, comedy, optredens en workshops.

Meer weten? Hou alvast onze facebookpagina en website in het oog!

Facebook:

www.facebook.com/weekvandevertlichting

Website: www.wvdv.be

O

Eerste uitgifte van langetermijnobligaties door de Vrije Universiteit Brussel oogst succes

Op vrijdag 30 november heeft Paul De Knop, rector van de Vrije Universiteit Brussel, de beurszitting in Brussel geopend. Op 23 oktober lanceerde de VUB haar eerste obligatie-uitgifte en vanaf vandaag zijn die obligaties genoteerd op Alternext, de niet-gereguleerde markt van Brussel. Dit is een Belgische en zelfs een Europese primeur voor een onderwijsinstelling. De VUB haalde met de obligaties ruim 60 miljoen euro op.

Zonder

Boris Nilsche Justijn Norah Juliette
Brecht Joas Orles Emory Gustav Maude
Wesley Joud Emg Hra Micah Dancan
James Mirie Jiri Emma Ingrid Leonica
Muhammad Lemmy Jason Jari Nadia
Arjona Lies Frank Huben Yasmine
Kira Anoukhi Bab Nijel Eliza Jones
Mala Davin Inami Jo Myrthe Pascale
Christley Marcano Bernice Agnetha Giel
Hanna Teresa Valentina Leyla Krisia
Valentijn Adalbe Mala Dina Rita Aya
Julia Kadir Lea Lyone Saffy Eric Van
David Ryan Danny An Dierick Yessal
Hans Zeno Janine Aimeria Zory
Jochen Stevie Nala Elias Rene Davelin
Milan Salma Bramden Charite Daisy
Mira Isabel Ammandala Anna Jakob
Khadja Julia Si David Lora Dorella
Eymen Zouair Milan Sarah Jay Abel
Jordis Fadi Vladimir Ryan Sylvan
Sander Lynn Joey Jodan Ruben Luch
Viviana Alyssa Romacka Tine Femm
Hommel Gusa Ivy Lia Sami Mylan David
Inga Salena Johannes Jack Sijm Mita
Ayan Hra Endri Heno Jacob Melia
Yasira Abraham Hannah Ridger Vipo
Mikou Quincy Chahé Ali Wras Yigpo
Salmaan Lou Jeroen Rebecca Alkhal
Lizay Sijm Jonathan Mira Tin Casper
Maya Ashley Nolan Jan Ahmad Phloou
Boris Floris Jannika Muhammad Gwan
Jana Fendler An Beyond Matha Lenthia
Dionna An Lock Justine Enzo Goumje
Ayden Raaf Jennifer Marica Laurence
Zakaria Malak Hira Lora Jackie Kick
Amelia Meryem Elvyn Maitin Janni
Ghita Jamie Mark Chaim Muhammad
Hanna Lou Geri Wras Fynn Kasper
Yvonne Anika Victor Deyan Kadiah
Vaynara Lauren Karen Sima Gasa
Oliver Bernis Doretha Yvan Marley
Julie Dinand Blawette Mark Jon Lizz
Fathi Waa Ahmad Jaima Yasmine Lucy
Mika Zougar Jahn Thiago Elias Julek
Doreen Eem Quinten Guus Jarno Lea
Muhammad Amber Cecile Marlijn Roman
Ester Jaylana Beth Malissa Raff Lisa Ande Maja Amira Valentina Devia Fabiana Emma Marti Lindsay
Shona Kuarina Saffya Ruben Abigail Sanna Kirin Luca Nina Gabry Ibrahim Ella Isabelle Mayra
Hendrik Dore Julian Keri Ruel Ivan Neesofit Dominique Dorian Oscar Aidan Stefan Lenn Elise
Cote Ayta Deshaque Tim Jacoben Eli Gidore Jara Gann Irey Beahle Kanna Niem Stam Jaysson
Mira Aliyah Yassir Nadine Seb Jarno Pijpe Lucas Tom Nicolaas Philip Ineke Charlotte Onor
Luka Jettis Sarel Jari Jeremy Sijbren Jara Sente Fiane Tina Kasper Anouk Minda Youssef
Rens Victoria Fardous Elan Giorgio Eliza Renee Doreen Sana Lena Jarno Ica Nour Mirthe
Marjolijn Jodry Selen Isaly Flore Maxine Suzanne Angeline Fayah Miriel Agnen Delante
Rayleigh Mik Collin Dikha Miray Fawes Abraham Florine Yasmine Sebastiaan Zera
Matteo Zafra Maximilian Jop Jayline Lily Thja Vincent Kyra Femna Jolou
Bibi Ylida Odie Deniz Janna Suzo Emilia Joana Zafra Ivo Brian Kees
Ede Robinson Marlijn Neah Jahan Thje Ivo Robbe Julius Gilt
Witton Pij Bryan Sebas Rilej Ahmad Milla Evi Sella
Hanna Sijm Kadja Yusuf Sami Farah Olivia
Sappo Linda Mark Julia Anouk

geen deMens.nu

Ben jij een veelzijdige, sympathieke, energieke, warme
en vrijzinnig humanistische duivel-doet-al, die graag z'n handen
uit de mouwen steekt? Dan ben jij de 'mens' die wij zoeken.
Word vandaag nog vrijwilliger op www.demens.nu/vrijwilliger

Bezoek ons op www.deMens.nu
facebook.com/deMens.nu

de **mens**.nu
is vrijzinnig humanistisch

N.A.V. INTERNATIONALE VROUWENDAG

VEELZIJDIG

4,5 en 6 maart 2016 | Leuven

www.veelzijdig.be

 facebook.com/veelzijdig

VLAAMS-
BRABANT

Humanistische jongeren vzw presenteren

DIGIMORES DEBATWEDSTRIJD

In samenwerking met de huizenvandeMens en deMens.nu

DOE MEE AAN DE
PROVINCIALE VOORRONDES!

Limburg

Zaterdag 20 februari, VOC Hasselt,
A.Rodenbachstraat 18, Hasselt

Oost - Vlaanderen

Zaterdag 27 februari, Het Geuzenhuis te Gent,
Kantienberg 9, Gent

Brussel

Woensdag 24 februari, HuisvandeMens Brussel,
Sainctelette 17, Brussel

West - Vlaanderen

Woensdag 17 februari, VC Mozaïek te Kortrijk,
Overleiestraat 15 A, Kortrijk

Vlaams - Brabant

Woensdag 24 februari, VOC Vrijzinnig Vilvoorde,
Frans Geldersstraat 21, Vilvoorde

Antwerpen

Woensdag 24 februari, Kavka, Oudaan 14, Antwerpen

WIN MOOIE
PRIJZEN

DEBATWEDSTRIJD VOOR VRIJ-ZINNIGE JONGEREN

- WAT?:** In duo wordt gedebatteerd rond brandend actuele thema's
- WIE?:** Derde graad secundair onderwijs ASO, BSO, KSO en TSO
- WAAROM?:** Omdat de mening van jongeren telt!

www.debatwedstrijd.be

Met steun van de
Vlaamse overheid

Vergrootwoordjes

Onlangs was onze onderwijsminister op de radio. Ze had het over het al dan niet verbieden van frisdrankautomaten op school ter bescherming van de 'tandjes van onze kleutertjes en kindjes'. In en om kraamklinieken worden borelingen ook al eens 'baby'tjes' genoemd. Horror! Het is een taalziekte bij velen uit het onderwijs en de zorgsector om kinderen of ouderen met een verkleinwoord op hun plaats te zetten. Met de degradatie van een persoon tot persootje verdwijnt vaak ook een stuk van de eigenwaarde. Of is het maar een 'stukje' daarvan?

Een peuter krijgt dikwijls nog een allerlaatste 'lepeltje' fruitpap opgedrongen terwijl het voor zo'n kind dan gewoon een veel te grote lepel teveel is. Een zwaar demeterende rusthuisbewoner krijgt van een welmenende verpleegster op het eind van de maaltijd soms dezelfde lepeltjesboodschap. De weerwraak komt op kousenvoeten, want zo'n patente verpleegster wordt in een ziekenhuis dan weer door een bedlegerige macho 'gepromoveerd' tot een "schoon verpleegsterke met een kort rokje". Kan tellen als clichéetje.

Verkleinwoorden maken een persoon of begrip niet altijd beter of schattiger. Het tot diminutief verhaspelen van een woord mondt vaak uit in neerbuigendheid. Zo wil je niet het 'vriendje van' een machtig persoon zijn. Een postje of een zijte is ook eerder een gunst dan een correct verkregen job. En mensen die een weekje verlof nemen moeten weten dat dit exact even lang duurt als een lange week werken. De perceptie die gepaard gaat met het verkleinen kan de zaken fel doen keren.

foto © Saskia Vandersichele

Marleen Temmerman & Bert Bauwelinck

Specialisten in de sociolinguïstiek kunnen trouwens óók een boom(pje) opzetten over het gender-aspect van het verkleinwoord in ons taalgebruik. Waarom spreken we over jongens en meisjes en niet over jongetjes en meisjes? En waarom hunkeren meisjes (en sommige jongetjes) naar hun droomprins - en geen droomprinsje - terwijl ze zich optutten als prinsesjes? En als die jongetjes en meisjes samen 'doktertje' spelen... Rara wie moet de dokter zijn en wie de verpleegster of de patiënte? En is dat dan een aanzet voor medische studies of toch eerder een fase in de seksuele ontwikkeling?

Door middel van *gendermainstreaming* tracht men op beleidsniveaus beide seksen op gelijke voet te brengen, maar winnen of verliezen we met het politiek correct herschrijven van ons vocabularium? Waarom de dingen voortaan niet (uit)vergroten in plaats van verkleinen?!

In de semantiek is er een subdiscipline, de semasiologie, die de betekenisverandering van woorden bestudeert. De focus ligt daar op de manier waarop woorden en betekenissen elkaar in hun onderlinge samenhang wederzijds beïnvloeden zodat het eindresultaat iets anders wordt. Het hanteren van verkleinwoorden speelt daarin een zekere hoofdrol. Voortaan gaan we in deze column iets *semasiologisch* forceren. Niet met woorden, maar als personen zullen we de inhoud van deze column in onderlinge samenhang wederzijds gaan beïnvloeden, zodat het eindresultaat iets beters en grootser wordt. Zo wordt deze column vanaf nu een vergrootwoord. Hoewel ze door haar lengte ook gerust een vergrootwoordje mag genoemd worden.

Marleen Temmerman is directeur van het departement *Reproductive Health and Research* bij de Wereldgezondheidsorganisatie - **Bert Bauwelinck** is kunsthistoricus.

Wat mij gelukkig maakt!

In de vernieuwde stationsbuurt is een groene zone aangelegd met speeltuin, bankjes en grill. Telkens ik er langs kom zie ik jong en oud, wit, bruin en zwart samen keuvelen op dat pleintje.

Rogier

Wij zijn er voor jou!

Je kan bij ons terecht voor: info (o.a. rond waardig levenseinde) – vrijzinnig humanistische plechtigheden – vrijzinnig humanistische begeleiding – vrijzinnig humanistische activiteiten – vrijwilligerswerk

huisvandeMens Aalst

Koolstraat 80-82 - 9300 Aalst
T 053 77 54 44 - F 053 77 97 70
aalst@deMens.nu

huisvandeMens Antwerpen

Jan Van Rijswijcklaan 96
2018 Antwerpen
T 03 259 10 80 - F 03 259 10 89
antwerpen@deMens.nu

huisvandeMens Antwerpen

Breughelstraat 60 - 2018 Antwerpen
T 03 227 47 70
antwerpenlokaal@deMens.nu

huisvandeMens Bilzen

Klokkestraat 4 bus 1
3740 Bilzen
T 089 30 95 60 - F 089 56 57 94
bilzen@deMens.nu

huisvandeMens Bree

Opitterstraat 20
3960 Bree
T 089 73 05 00 - F 089 73 05 09
bree@deMens.nu

huisvandeMens Brugge

Jeruzalemstraat 51
8000 Brugge
T 050 33 59 75 - F 050 34 51 69
brugge@deMens.nu

huisvandeMens Brussel

Saintelettesquare 17
1000 Brussel
T 02 242 36 02 - F 02 242 56 17
brussel@deMens.nu

huisvandeMens Diksmuide

Esenweg 30
8600 Diksmuide
T 051 55 01 60 - F 051 55 01 69
diksmuide@deMens.nu

huisvandeMens Eeklo

Boelare 131 - 9900 Eeklo
T 09 218 73 50 - F 09 218 73 59
eeklo@deMens.nu

huisvandeMens Genk

Grotestraat 10 - 3600 Genk
T 089 51 80 40
genk@deMens.nu

huisvandeMens Gent

Sint-Antoniusskaai 2 - 9000 Gent
T 09 233 52 26 - F 09 233 74 65
gent@deMens.nu

huisvandeMens Halle

Molenborre 28/02
1500 Halle
T 02 383 10 50 - F 02 383 10 51
halle@deMens.nu

huisvandeMens Hasselt

A. Rodenbachstraat 18
3500 Hasselt
T 011 21 06 54 - F 011 23 55 16
hasselt@deMens.nu

huisvandeMens Herentals

Lantaampad 20 - 2200 Herentals
T 014 85 92 90 - F 014 85 44 39
herentals@deMens.nu

huisvandeMens Ieper

Korte Torhoutstraat 4
8900 Ieper
T 057 23 06 30 - F 057 23 06 39
ieper@deMens.nu

huisvandeMens Jette

Saintelettesquare 17
1000 Brussel
T 02 513 16 33
jette@deMens.nu

huisvandeMens Kortrijk

Overleiestraat 15A
8500 Kortrijk
T 056 25 27 51 - F 056 25 27 53
kortrijk@deMens.nu

huisvandeMens Leopoldsburg

Koningstraat 49/gelijkvloers
3970 Leopoldsburg
T 011 51 62 00 - F 011 51 62 09
leopoldsburg@deMens.nu

huisvandeMens Leuven

Tiensevest 40
3000 Leuven
T 016 23 56 35 - F 016 20 75 47
leuven@deMens.nu

huisvandeMens Lier

Begijnhofstraat 4
2500 Lier
T 03 488 03 33 - F 03 488 03 33
lier@deMens.nu

huisvandeMens Lommel

Hertog Jan Plein 24 - 3920 Lommel
T 011 34 05 40 - F 011 34 05 49
lommel@deMens.nu

huisvandeMens Maasland

Pauwengraaf 63
3630 Maasmechelen
T 089 77 74 21 - F 089 77 74 22
maasmechelen@deMens.nu

huisvandeMens Mechelen

Hendrik Consciencestraat 9
2800 Mechelen
T 015 45 02 25
mechelen@deMens.nu

huisvandeMens Mol

Laar 2 bus 3a
2400 Mol
T 014 31 34 24 - F 014 31 34 24
mol@deMens.nu

huisvandeMens Roeselare

Godshuislaan 94
8800 Roeselare
T 051 26 28 20 - F 051 26 28 26
roeselare@deMens.nu

huisvandeMens Ronse

Zuidstraat 13 - 9600 Ronse
T 055 21 49 69
ronse@deMens.nu

huisvandeMens Sint-Niklaas

Ankerstraat 96 - 9100 Sint-Niklaas
T 03 777 20 87 - F 03 777 31 64
sintriklaas@deMens.nu

huisvandeMens Sint-Truiden

Kazernestraat 10/001
3800 Sint-Truiden
T 011 88 41 17 - F 011 31 26 45
sinttruiden@deMens.nu

huisvandeMens Tienen

Beauduinstraat 42
3300 Tienen
T 016 81 86 70 - F 016 82 40 31
tienen@deMens.nu

huisvandeMens Tongeren

Vlasmarkt 11
3700 Tongeren
T 012 45 91 30 - F 012 45 91 39
tongeren@deMens.nu

huisvandeMens Turnhout

Begijnenstraat 53 - 2300 Turnhout
T 014 42 75 31 - F 014 42 54 40
turnhout@deMens.nu

huisvandeMens Vilvoorde

Frans Geldersstraat 23
1800 Vilvoorde
T 02 253 78 54 - F 02 253 57 87
vilvoorde@deMens.nu

huisvandeMens Zottegem

Hoogstraat 42
9620 Zottegem
T 09 326 85 70 - F 09 326 85 73
zottegem@deMens.nu

De huizenvandeMens
zijn een initiatief van
deMens.nu

Voor meer informatie:

www.deMens.nu

